

ZPRÁVA O ČINNOSTI PORADNY ZA ROK 2023

Odborná činnost psychologů Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově v roce 2023 byla realizována ve dvou projektech.

- **Psychologické poradenství s využitím psychoterapeutických prvků a také základní sociální poradenství je činnost realizována jako registrovaná sociální služba odborného sociálního poradenství.** Služba je poskytována partnerům, snoubencům, manželům, rodinám i jednotlivcům při řešení těžkostí partnerského, rodinného soužití a mezilidských vztahů obecně. Individuální potřeby, vlastní vůle klientů a jejich práva jsou vždy plně respektována.
- **Další odbornou prací** Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy je vykonávání činnosti vyjmenované v pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí (pověření vydal Krajský úřad Jihomoravského kraje, poslední vydání pověření bylo vydáno dne 10.01.2020). **Stěžejní zásadou této práce je zájem, blaho a dobrá perspektiva dítěte.** Poradna svou činností přispívá k naplňování práv a oprávněných zájmů nezletilých dětí, zaměřuje se na ochranu rodiny a rodičovství a napomáhá k realizaci vzájemného práva dětí a rodičů na rodičovskou výchovu a péči a to vždy vzhledem k širšímu sociálnímu prostředí dítěte.

Klienti poradny jsou vždy předem informováni o tom, ve které z poradnou poskytovaných služeb bude spolupráce probíhat. Pravidla a zásady poskytování služeb jsou klientům sděleny na začátku spolupráce, jsou k dispozici každému na nástěnce v čekárně. Poradna má zpracované standardy práce v obou projektech a standardy jsou k nahlédnutí zájemcům.

Samotný název pracoviště napovídá, že hlavní činností je manželské a rodinné poradenství, což je specializačním oborem psychologie, který představuje aplikaci psychologických postupů na práci s problémy v mezilidských vztazích, zejména pak s problémy rodinnými, manželskými a partnerskými. Klientelu manželského a rodinného poradce představují rodiny, manželské a partnerské dvojice i jednotlivci, kteří prezentují své potíže jako životní problémy a nežadají léčbu duševního onemocnění.

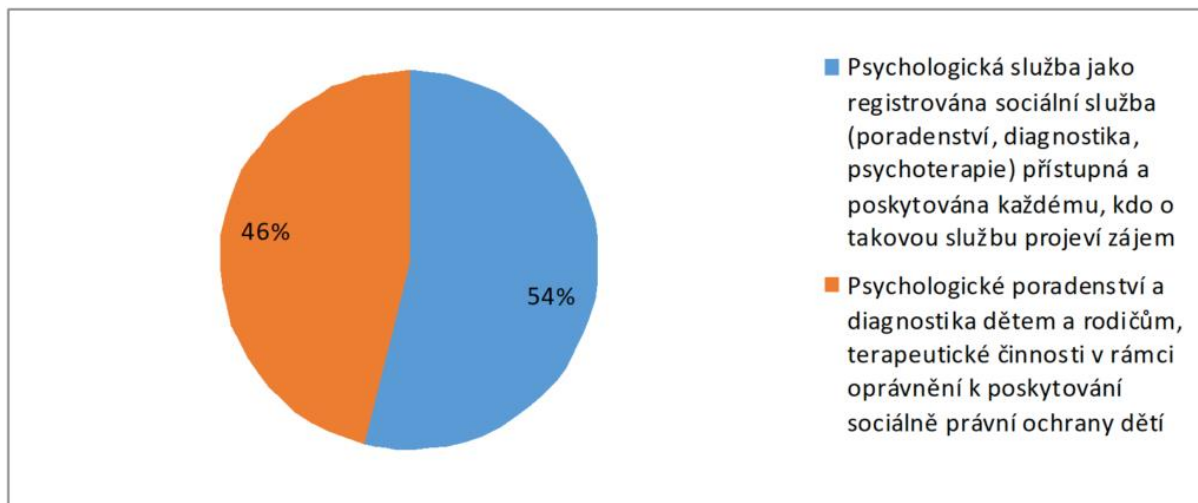
Jedná se o hlavní činnost/projekt Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově. Manželské a rodinné poradenství je v poradně poskytováno od založení této instituce v roce 1979. Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy má ve Vyškově tradici a dobré renomé jak v odborných kruzích, tak mezi obyvateli okresu Vyškov. V roce 2023 se v poradně pracovalo s **330 případy¹** (z toho **209 případů bylo v roce 2023 evidovaných jako nových**). Každý případ v poradenském systému má evidenční číslo, pod kterým se skrývá jeden člověk, pár nebo celá širší rodinná jednotka (tj. jako případ může být evidován jeden konkrétní klient či celý rodinný systém – rodiče, děti a další členové rodiny).

¹ ? Každý případ má v poradenském systému evidenční číslo, pod kterým se skrývá jeden člověk, pár nebo celá širší rodinná jednotka

Rozsah odvedené práce je měřen počtem vykázaných konzultací, počtem řešených případů, intervencí v realizaci obou výše uvedených projektech.

Celkový počet klientů (účastníků konzultací) byl v popisovaném roce 611. V roce 2023 bylo celkově poskytnuto 1978 konzultací² (7618 intervencí³).

Poměr rozsahu odborné práce ve výše vedených projektech názorně ukazuje následující graf:

Psychologické poradenství pro jednotlivce, páry a rodiny, psychologická diagnostika, práce s využitím psychoterapeutických prvků spadající do registrované sociální služby

Převážnou náplní práce odborných pracovníků poradny je pomoc lidem v nepříznivé sociální situaci, v řešení problémů v oblasti mezilidských vztahů, v naplňování a rozvíjení osobního růstu, zvládnutí krizí, hledání cest k naplňování a rozvíjení vlastního potenciálu, schopnosti žít svůj život nejlepším možným způsobem. Obsahem každé konzultace může být různá problematika, která se odvíjí od toho, co si klienti přejí s poradcem řešit. Při posuzování problému vycházíme ze zakázky klienta. Během poradenského procesu může dojít ke změně zakázky a tím pádem i ke změně řešené problematiky.

Řešenou problematiku rozdělujeme na čtyři oblasti: individuální (osobní), kdy pracujeme s klientem na tom, jak on osobně se cítí, je frustrován v sobě, v tom, jak má nastavenou normu v interpersonálních vztazích. Druhá oblast problematiky se týká vztahových záležitostí, pracovně nazvaná párová problematika (s čím souvisí, jaký je důvod krize ve vztahu, poruchy komunikace, mimomanželská problematika apod.). Jako třetí oblast evidujeme rodinnou problematiku, což znamená, že hlavním důrazem práce je rodinné soužití, vztahy v rodině – problémy ve vztazích mezi rodiči a dětmi, výchova, problematika dospívajících, rozvodová a porozvodová problematika, která se týká dětí. Poslední část shrnujeme do oblasti sociální problematika. Specifika práce v této problematice je zapojení do spolupráce dalších institucí či orgánů a to vzhledem k jejich širšímu společenskému

² Konzultace je odborná intervence ve prospěch klienta či případu v trvání 0,5 – 1 hod dle povahy řešené problematiky a zvoleného typu intervence a způsobu práce. Zápis o každé vykázané konzultaci je uveden v konkrétní spisové dokumentaci daného případu. Vše je uloženo v archivu poradny, kam mají přístup pouze odborní pracovníci poradny.

³ V Pravidlech pro tvorbu sítě sociálních služeb v Jihomoravském kraji pro rok 2022 je definováno, že výkon odborníka v rámci sociálních služeb je evidován jako součet strukturovaných rozhovorů a návazné odborné činnosti, kdy jednotkou je intervence 30 minut

významu. Nejčastěji řešenou je vztahová problematika obecně mezi partnery a mezi rodiči a dětmi.

Informace uvedené v grafu ukazují velký rozsah práce v rámci pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí a pouze částečně větší objem práce psychologického poradenství zájemcům o pro všechny přístupnou psychologickou pomoc. Může to souviset se současnou často nadměrnou složitou situací v rodinách, vzdělaností rodičů, množstvím odborných i pseudo odborných publikací o správné výchově, o úpravě poměrů v rodině, obzvláště kdy dochází k rozchodu rodičů. Emoce, ekonomické zájmy, rozdílné hodnotové systémy a také společenské předsudky, očekávání, stigmatizace dospělých nejsou tabuizované a zcela samozřejmě se dotýká nezletilých dětí. Rodiče žádají o pomoc pro své děti a soudy očekávají a vítají vyjádření psychologů v řešení opatrovnických sporů. Psychologové se často setkají se zakázkou, kdy je evidentní, že byla promarněna šance, čas, předejít nárůstu problémů. Přijmout skutečnost jaká je v takových případech nezbytné. Péče o duševní zdraví, péče o vztahy partnerské, rodinné, ale třeba i přátelské, snaha o stabilizaci psychického stavu je často důvodem setkání s psychologem. Proto psychologická pomoc, služba přístupná pro každého zůstává nadále a je hlavní nabídkou pro zájemce.

Psychologické služby v systému sociálně právní ochrany/činnosti Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.

Na základě pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí vydaného dne 4. 4. 2005 Odborem sociálních věcí Krajského úřadu Jihomoravského kraje, které bylo rozšířeno rozhodnutím č. j. JMK 5267/2020, Sp. zn. S-JMK 183065/2019/OSV-Ro ze dne 10. 1. 2020, je poradna zmocněna a pověřena vykonávat činnosti v tomto rozsahu:

- Pomoc rodičům při řešení výchovných nebo jiných problémů souvisejících s péčí o dítě.
- Poskytování nebo zprostředkování poradenství rodičům při výchově a vzdělávání dítěte a při péči o dítě zdravotně postižené.
- Pořádání v rámci poradenské činnosti přednášek a kurzů zaměřených na řešení výchovných, sociálních a jiných problémů souvisejících s péčí o dítě a jeho výchovou.
- Uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče.
- Poskytování odborného poradenství a pomoci žadatelům o zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče a poskytování poradenské pomoci fyzickým osobám vhodným stát se osvojiteli nebo pěstouny a osvojitelům nebo pěstounům v souvislosti s osvojením dítěte nebo svěřením dítěte do pěstounské péče.
- Poskytování výchovné a poradenské péče osobě pečující, s níž pověřená osoba uzavřela dohodu o výkonu pěstounské péče, při výkonu pěstounské péče a sledování výkonu pěstounské péče; pokud osoba pečující o tuto službu požádá, je pověřená osoba povinna výchovnou a poradenskou péči poskytnout.

Projekt byl realizován v součinnosti s aktivitami OSPOD městských úřadů Vyškov, Slavkov u Brna a Bučovice. Uvedené městské úřady se rovněž částečně finančně spolupodílely na hrazení nákladů spojených s realizací projektu.

Projekt „Psychologické služby v systému sociálně právní ochrany“ zaštiťuje soubor činností, které nelze poskytnout v rámci odborného sociálního poradenství, jež spadá do

běžné činnosti Poradny pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy ve Vyškově. Tento soubor činností se však jeví z našeho pohledu jako nezbytný a potřebný v procesu spolupráce s rodinami, jež jsou vedené v agendě OSPOD, kdy takto vzniká možnost optimálně reagovat na reálné potřeby ohrožených rodin a poskytnout jim specializovanou odbornou pomoc. U nezletilých, kteří vyrůstají v rodinách s přetrvávajícími problémy či v rodinách, které nereagují na intervence ze strany různých odborníků, může být ohrožen či znemožněn jejich zdravý psychosociální vývoj. Angažovanost různých odborníků se v těchto rodinách často setkává s opozičním postojem členů rodiny a odborné intervence, které by mohly vést ke zlepšení rodinné situace se tak většinou míjejí účinkem. Jelikož pozitivního posunu v případech těchto rodin nelze dosáhnout pouze využitím odborného sociálního poradenství (registrovaná služba poradny), byly v tomto projektu sdruženy další využitelné nástroje jako mediace, mediační působení v opatrovnických sporech, cílená psychologická diagnostika nezletilých dětí a vztahová diagnostika rodin v opatrovnických sporech, odborná podpora sociálních pracovníků OSPOD formou kazuistických seminářů.

Celkově bylo do realizace tohoto projektu zapojeno **311 účastníků (podporu získalo 110 rodin)**. Ve všech případech se podařilo ovlivnit nefunkční rodiny, podpořit práva dětí na kontakty s oběma rodiči a zabezpečit aktivity, které by vedly k lepšímu zajištění potřeb dětí. Projekt byl podpořený Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR, realizaci projektu podpořil Odbor sociálních věcí a zdravotnictví Města Vyškov a Odbor sociálních věcí města Slavkov u Brna. V roce 2023 byla pro 12 rodin zajištěná mediace a zpracováno 18 mimosoudních dohod. V 51 případech/rodinách byla provedena psychologická diagnostika nezletilých dětí, čtyřikrát byl svolán a uskutečnil se kazuistický seminář pro sociální pracovníky OSPOD místně příslušných okresu Vyškov.

Na základě platného pověření k výkonu sociálně právní ochrany dětí je poradna zmocněna a pověřena k uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče, má stanovený maximální počet uzavřených dohod o výkonu pěstounské péče s 18 rodinami. V roce 2023 z důvodu nedostačující personální situace byl pozastaven proces uzavírání dalších dohod a odborný personál poradny pracoval pouze s pěstounskými rodinami, které měly uzavřenou dohodu o výkonu pěstounské péče z dřívějška. Odborní pracovníci poskytovali výchovnou a poradenskou péči osobám pečujícím, sledovali výkon pěstounské péče. V rámci pomoci splnit povinné vzdělávání byl zorganizován a obsahově zajištěn program dvoudenního semináře pro pěstounské rodiny. Program byl zajištěn pro dospělé náhradní rodiče a současně probíhal program pro děti vyrůstající v pěstounské péči.

Během celého roku 2023 probíhala skupinová práce „Rodina, partnerství a výchova - besedy s psychologem nejen pro rodiče“. V uplynulém roce bylo realizováno celkem 12 rodičovských setkání. Skupinová práce probíhala vždy první úterý každého měsíce (leden – prosinec 2022), v čase 16:00 – 18:00 hod. v prostorách Poradny. Setkání rodičů a následující diskuse o výchově, participaci postojů obou rodičů a dětí v rodině na rozhodování, bezpečí na internetu, komunikace v rodině apod. probíhalo vždy za účasti a moderování psychologů poradny. Další informace o proběhnutých akcích v roce 2023 na adrese www.psychologievyskov.cz.

Další informace

Veškeré informace o činnosti poradny i realizovaných projektech je možné nalézt na webových stránkách poradny. Na těchto stránkách je rovněž umístěna fotodokumentace z pořádaných seminářů, hodnotící dotazník. Prvotní kontakt s odborníkem poradny lze mimo jiné navázat a následně i udržovat prostřednictvím elektronické pošty.

Odborní pracovníci poradny jsou členy AMRP ČR (Asociace manželských a rodinných poradců). Dle možností se zaměstnanci zúčastňují akcí organizovaných AMRP.

Personální osazenstvo poradny je stále v řešení. V roce 2024 dojde ke generační obměně ve vedení poradny – po dlouholeté práci v této funkci předá Mgr. Virginia Kočárová vedení poradny své mladé kolegyni psycholožce Mgr. Michaelé Plevkové. Bc. Václav Roučka se stal kmenovým zaměstnancem poradny. Předpokládáme, že po skončení rodičovské dovolené se do poradny vrátí psycholožka Mgr. Jarošová a sociální pracovnice Mgr. Nosková.

Hodnocení, které mimo jiné umožňuje kontrolu činnosti poradny, probíhá jednak za pomoci hodnotících dotazníků, které mohou klienti poradny vyplňovat anonymně (v elektronické podobě na webu, v papírové v prostorách čekárny poradny) a dále získáváním zpětných vazeb od účastníků po ukončení každé akce. Odborná práce je pravidelně supervidována.

Financování, hospodaření

Přístupná psychologická péče, pomoc v rámci sociálních služeb je realizována díky existenci/fungování poradny jakožto jedné ze služeb Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s. Financování je zajištěno vícezdrojově. Hlavním zdrojem financí a podpory hlavní činnosti poradny – odborné sociální poradenství (konkrétně všem zájemcům přístupná psychologická služba včetně manželského a rodinného poradenství) je prostřednictvím Jihomoravského kraje MPSV ČR. Na tuto činnost přispívá také MěÚ Vyškov.

Realizaci dalšího projektu Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí se v roce 2023 podařilo zajistit díky dotaci MPSV na podporu rodiny v dotačním řízení Rodina a díky podpoře města Vyškov a města Slavkov u Brna.

Dotace na realizaci práce v rámci dohod o výkonu pěstounské péče byla využita v souladu s Instrukcí náměstkyně pro řízení sekce sociální politiky č. 8/2019 ve věci Státní příspěvek na výkon pěstounské péče podle zákona č. 359/1999., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

Administrace spojená s vícezdrojovým financováním a různá pravidla částečných příspěvků na provoz poradny zabírá čas a zatěžuje odbornou kapacitu psychologů zapojených do realizace projektů. Roky potvrzovaný zájem kolegyň sociálních oborů městských úřadů a soulad zájmu se smysluplností takové spolupráce psychologů poradny je důvodem k hledání zjednodušení pravidel společné práce a s tím související financování takové práce.

Závěr

Přes veškeré komplikace (změny v personálním složení) naplňovala rodinná poradna ve Vyškově i v roce 2023 nadále své poslání - poskytovat odbornou pomoc a poradenství lidem, kteří se ocitli v nepříznivé sociální situaci, v psychické či sociální tísní – dle jejich individuálních potřeb a vlastní vůle, s plným respektem jejich práv. Poradna přispívala svou činností k utváření příznivých rodinných, partnerských a mezilidských vztahů, napomáhala rozpoznávat a odstraňovat příčiny poškození těchto vazeb a podporovala opětovné optimální zapojení člověka do rodinného a občanského života. Veškerá činnost byla a nadále bude realizována v souladu se standardy odborného sociálního poradenství a standardy kvality sociálně právní ochrany dětí.

Kromě hlavní odborné náplně – všem zájemcům přístupná psychologická služba včetně manželského a rodinného poradenství – věnovala poradna i v roce 2023 část své odborné kapacity práci v rámci sociálně právní ochrany. Sem spadá realizace projektů Psychologické služby v rámci sociálně-právní ochrany dětí (veškerá psychologická činnost ve spolupráci s různými OSPOD a v rámci pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí), psychologická

podpora rodin (aktivity zaměřené na prevenci vzniku veškeré psychopatologie a sociální patologie). Pro následující období zůstává hlavním úkolem nadále poskytování odborné pomoci rodinám, párům a jednotlivcům v nepříznivé sociální situaci, pomoc lidem, kteří dočasně nebo trvale nejsou schopni řešit svoji nepříznivou sociální situaci, poskytovat krizovou pomoc osobám, které se ocitnou v ohrožení života či zdraví a momentálně nemohou řešit situaci vlastními silami. Naplňování tohoto spektra psychologických odborných poradenských služeb je poskytováno v souladu se stanovenými standardy kvality sociálních služeb s cílem udržet nastolený standard psychologické poradenské služby. Nakolik se výše zmíněné standardy podaří udržet i do budoucna bude souviset, mimo jiné i s postojí a angažovaností zřizovatele služby a vedení Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s. V průběhu čtyřicet let fungující psychologické služby přístupné pro všechny zájemce, se vyprofilovala okresní poradna do dvou projektů: všem zájemcům přístupná psychologická služba včetně manželského a rodinného poradenství jako součást odborného sociálního poradenství a práce odborného psychologa v rámci pověření k výkonu sociálně právní ochrany (kdy v popředí je pomoc dětem). Schopnost odborných pracovníků/psychologů požadovanou práci odvádět, zájem občanů Vyškova, zástupců sociálních odborů městských úřadů o dostupnou psychologickou výpomoc, o spolupráci je důvodem udržet a posílit fungování tohoto pracoviště.

Mgr. Virginia Kočárová - vedoucí poradny

Mgr. Zdeněk Leznar - ředitel Centra sociálních služeb Vyškov, o.p.s.